

PRZYKRYTY (50) *part praet pass pf*

przykryty (47), **przykryt** (3).

sg m N przykryty (6), przykryt (1); ~ (*attrib*) przykryty (4); ~ (*praed*) przykryty *KrowObr* (1), przykryt *BielKron* (1). ◇ **[G przykryt(e)go.]** ◇ *D* przykryt(e)mu (1). ◇ *A* przykryty (3), **[przykryt(e)go.]** ◇ *I* przykrytym (4). ◇ **[V przykryty.]** ◇ *f N* przykrytą (4). ◇ *G* przykryt(e)j (1). ◇ *A* przykrytą (1). ◇ *I* przykrytą (2). ◇ *L* przykryt(e)j (1). ◇ *n N* (*attrib*) przykryt(e) (2), (*praed*) przykryto (2). ◇ *A* przykryt(e) (1). ◇ *pl N m pers* przykryci (7). *subst* przykryt(e) (2). ◇ *G* przykrytych (2). ◇ *A m pers* przykryt(e) (1). *subst* przykryt(e) (4). ◇ *I m* przykryt(e)mi (1). *f* przykrytymi (1). ◇ *L* przykrytych (1). ◇ *V m pers* przykryci (2).

Sł stp notuje, *Cn brak*, *Linde XVI w.* (jeden z niżej notowanych przykładów) *s.v.* przykryć.

I. W funkcji właściwej (37) :

1. Na którym położono z wierzchu warstwę czegoś: okryty, nakryty, pokryty; tectus Vulg, Modrz; opertus PolAnt [w tym: czym (27)] (36) :

Przen: Będący czymś udziałem (1) : Ktokolwiek był frąfunkiem przez ten czas przykrytym/ Nągrodził mu wefelem dzień dżiśia łowitym. *SapEpit* B3v; [Bądz zdrów, sługo, w mądrości okfity, Zacną pańską miłością przykryty. *DramStp* I 628].

a. Na którym położono tkaninę itp. (8) : [*biskup Florian*] w Krákwowie pochowan w káplicy Bożego ciáła/ przez oycá Dobká Kálfzthelaná Krákwofkiego/ á brátá Krzełáwá Kálfztelaná Sędomierfkiego/ kthorzy mu pogrzeb íspráwili obyczáiem łwieckich pánow/ to ieft pod przykrytymi końmi/ tákież wozow/ we zbroiach. *BielKron* 378, 328v, 329; Nie ftárał łie ten o ciáło/ áby było w Mármorowy grob włożono/ á złotogłowem przykryto/ bo themu rozumiał/ iż gdzye ieft dużá w rádości/ thám będzie y vwielbione ciáło. *RejPos* 24; Y wnidą ná iákie pewne mieyłce/ gdzie ma być łtolik przykryty obrufkiem. *MWilKHist* K2v; *StryjKron* 777.

przykryty pod czym (1): iż kiedy chciał Król Dawid kościół pánu Bogu budowác/ mówił do Natháná Proroká [...]. Ia miełzkam w dómu Cedrowym: á Arká boża pod łkórými przykryta ieft. *BiałKat* 138v.

Przen (1) :

Wyrażenie: »przykryciem przykryty« (1): Na gorze they odeymę załłonę ktorą zákryte łą twarzy włzech narodow/ y przykrycie ktorem łą przykryci włyżycy pogani [*tegmen opertum super omnes gentes*]. *BibRadz* Is 25/7.

b. Odziany (4) :

W przeciwstawieniu: »przykryty ... odkryty« (2): *KromRozm* I Ov; Kyedy w Koryncýe nyektorzy/ gárdząc zwyczáyem póspolitym męzczyzny z przykrytymi/ á byále głowy z odkrytymi głowými bogu łye modliły. *KromRozm* III F3v.

Wyrażenia: »z przykrytą głową« (2): Lekkać rzecz byłá/ á iż ták rzekę/ niczemna/ męzczyznom z odkrytą álbo przykrytą głowa [!] wkołcyele łye modlić/ tákże y byałym głowam. *KromRozm* I Ov; *KromRozm* III F3v.

»odzieniem przykryty« (1): czemuście się wyźli dziwować człowiekowi miękkim odzieniem przykrytemu: Izaź nie wiecye/ iż ktorzy się w takie odzienie vbyeraią/ w domiech krolewskich bywaią *RejPos* 8v.

Przen (1) :

W porównaniu (1): operiant confusione et pudore qui querunt mala mihi. [...]. Day miły panie aby byli przykryci/ iako odzienim fromotą j lekkością ci ktorzi mnie złego szukaią. *WróbŻółt* 70/13.

c. *Mający na sobie naturalną wierzchnią warstwę* (3) : *Mącz* [169]b; Bo dokąd iestelmy tym krewkim y śmiertelnym ciałem przykryci/ dokąd w tym nálezym ślepym pielgrzymstwie/ y w tym wygnaniu błędni y krewcy żyjąc/ obecnie z Pánem BOgiem niebędziemy/ dotąd często vpádác muśimy/ vtráciwłzy onę pomoc łáki Bożey ktora nas wípierála *KuczKat* 390.

W porównaniu (1): Thac pycha była przyczyną obłężenia ich/ a grzech vft ich przykryie ie. (*koment*) Przykryie ie [*Ps* 139/10]), to iest, bo dla grzechow vftnych będą przykryci iako fiercią ptaci. *WróbŻółt* 117.

α. [*Pokryty liśćmi*: *ZbylWieś* 9; Boże któryś to niebo co ná nie pátrzymy/ Y wzyftko to vczynił co pod nim widziemy/ [...] Y te zioła pachnące/ y láfy przykryte [...]: Tobie Bogu moiemu swe dzięki oddawam *ZbylDroga* 12.]

d. *Mający dach lub (o wozie) budę* (8) : Istáło się że offiárowáli Kxiążethá Iiráelſcy/ [...] dáry przed Pánem/ Iseść wozow przykrytych ze dwunaścią wolow. *Leop Num* 7/3; [*Bóg rzekł do Noego*:] czyń sobie okręt zwirzchu przykryty s komorámi/ w ktorym záchowáź łam siebie/ żonę/ lyny z żonámi ich. *BielKron* 4v; Iuż się też był ná wielu mieyfcach kościoł Boży pokáził/ przeto Ioiádá biskup włożywłzy kárbonę popolitą/ s ktorey dom Boży był náprawion y przykryt. *BielKron* 86v, 318, 452v; Godná oná wielé bréł złotá Węgierfkiego: Godná pereł Indiſkich/ srébrá chędogiego. Godná iest ścian iedwabiem kofztownie obitych: Godná páłaców miedzią łfniącą téż przykrytych *PudłFr* 71; [*LustrMalb* II 78].

Wyrażenie: »przykryty dachem« [*szyk* 1:1] (2): Porticus, Kruktá/ łzopá/ to yeft mieyfce dáchem przikrite dla przechadzki/ dla dżdzu. *Mącz* 313b; *BielSpr* 61v.

e. *Zamknięty, zasłonięty od góry* (3) : A gdy przyśledł [*Marchołt*] przed krolá zgárnem ml[e]ká krowincem przykrytym/ rzekł krol Sálomon [...] *March*² Dv, Dv; Tym kthorzy máią złotą niemoc/ dobrze sye im w kádzi przykrytey párzyć/ leiąc ná kámienie/ swoy włafny mocz. *SienLek* 90v.

f. *Spowity, otoczony chmurami* (1) : kazał Moyżefzowi Pan Bog do siebie/ ná gorę pod obłoki/ ktoremi była gorá Synái przykryta. *SkarŻyw* 490.

g. *Powleczony, obity, obciągnięty, obłożony* (7) : *KrowObr* 111v; A gdy łplugáwłź załłonę obrázow śrebreem twoim y ochędoftwo złotem przykryte [*operimentum preciosum conflatis auri tui*]/ wyrzuciłz ie precz *BibRadz Is* 30/22; *BielKron* 33v, 456v; Były też Plutei o trzech kołkách/ ktore przytaczali pod mur [...]/ łkorą łurową przykryte z wierzchu dla ognia z wierzchu miotánego *BielSpr* 61v; A mowię tu o budowaniu takim/ ktoreby y ściány murowáne/ y pobicie zdáchowki miáło. Bo ogień latający/ niełácno dáchowką przykryte dáchy zápala. *ModrzBaz* 35v.

Szereg: »obesłany a przykryty« (1): [*na Żmudzi mają jeden dom*] ku okrągłości łzyroki, [...] z drzewa zbudowany ale łłomą od dołu aż do wierzchu obesłany á przykryti *MiechGlab* [89].

h. *Przysypyany; przén (1)* : Tám [w Stolicy Piotrowej] żyemyá ná rodzáyным darnyu ftokrotny owoc czyftego páńfkyego náfyenya dawa: Tu zboże fkbámi przykryte w kákol y w owyefek fyé wyradza. *KromRozm III O3v*.

2. *Skrywany przed wiadomością innych, zatajony, o którym publicznie nie wiadomo (1)* :

Wyrażenie: »przykryta obłuda« (1): Ale iż Pan Bog ieft prawdziwy/ niechciał dáley cierpieć fałzywey náuki przykrytey obłudy/ przetho iá tak chciał przed wżyfłkim fwiátem okázáć. *KrowObr B4*.

[*Szereg*: »tajny a przykryty«: Swiátofci nigdy nietrácá fwey mocy: choćiay od Xiędzá dobrego á cnotliwego/ álbo też od taynego á przykrytego grzełzniká/ bywáią podawáne. *HerbOdpow Ee2, Ee4.*]

II. *W funkcji czynnej: Przykrywający, stanowiący dach (1)* : Piątegonáftego dnia záfię tegoż miefiáćá były Scenopheia álbo Tabernaculum/ co my zowiemy Kuczki Zydowfkie/ ktore y dziś iefzcze Zydowie tegoż czáfu fiedm dni pod przykrytym chroftem miewáią *BielKron 38v*.

III. *W funkcji przymiotnika: Obłudny, fałszywy, zakłamany, podstępny (12)* :

a. *O człowieku (8)* : *SarnUzn G8v*; Gdy się modlicie/ niebádzicie tácy iáko ludzie przykryci/ ktorzy się rádži modlá ftoiąc w Bożnicách y ná rogách vlicznych/ áby od ludzi byli widziáni *KuczbKat 370*; [*Leop Matth 6/5 (Linde s.v. przykryć)*].

W połączeniu szeregowym (1): Y ftátecnie á frodze gánimy wżyfłki niedbále álbo przykryte y obłudne Krześciány/ ktorzy mowá tylko odzywáią fie do fłowá Bożego. Lecz żywotem y fpráwami niezbożnymi fromocá prawdę Bożą. *WujJudConf 112*.

Wyrażenie: »przykryty przyjaciel« (1): *Fucatus amicus, Niepewny/ Przikrity przyjaciel. Mącz 138c*.

α. *W funkcji rzeczownika (4)* : *OpecŻyw 55v*; *Hypocrita, Latine simulator, Przikrity/ Symulat* álbo zwierzchny człowiek/ który fie vmie łásić á wydáwáć zá tego yákimby rad był mian *Mącz 161a*.

Szeregi: »licemiernik i przykryty« (1): Bieda waám [!] licemiernicy ij przykryci/ ktorzy oczyficiacie co ieft zewnátrz a w nátrzecie pelni krádzietztwa/ nieczyfoty/ lako^mftwa/ ij wfłech grzechow. *OpecŻyw 76v*.

»zły a przykryty« (1): Zły á przikricy ktorzy aczkolwiek fię chrczą wymie Boże ale niechczą wierzić pyfmu fwiétemu/ y Chriftuśłowemu dośfyc wczynieniu/ ale fię famy wfprawiedliwáią/ ftawáią fie kořciolem fzatańfkym *SeklKat Qv*.

b. *O postępowaniu (4)* : Ales fię tu wrozum o darł Gdzes czego Viara niepotparł Bo to fá rzeczi przikryte A práwie chytrze nabyte Sktore mi [!] fię popifuyefs A fam fobie wiele pfuyefs *RejKup aa6v; LubPs G3v marg*.

Wyrażenie: »chytrość przykryta« (1): á tu ná nie [na ludzi fałszywych] ich the chytrość przykrytą oddawa/ yáko iá oni zmyfláią y kładzye przyczynę: Iż fpraw Páńfkich nie rozumieią. *LubPs G3v marg*.

Szereg: »fałeczny a przykryty« (1): Y wnet potym [faryzeusze]/ [...] wzyáwfzy fługi krolá onego Herodá/ [...] pośláli do niego [do Chrystusa] s tą fáłeczną á przykrytą rádá/ iefliże im rádži dáć Celárzowi czyńfz ábo nie. *RejPos 251*.

Synonimy: **I.1.b.** *obleczony, odziany, ogarniony, przyobleczony, ubrany, uszacyony; e.* *zamkniony, zasloniony; f.* *obległy, obtoczony, ogarniony, okrążony, otoczony; g.* *obity, obleczony, obłożony,*

powleczoney; 2. zamilczany, zatajony; III. chytry, dwoisty, faleszny, fałszywy, kłamliwy, licemiernicki, łżywy, obłudny, omylny, podstępny, pokryćki, sztuczny.

Cf [PRZYKRYCKI], PRZYKRYĆ, PRZYKRYŁY

AĆ